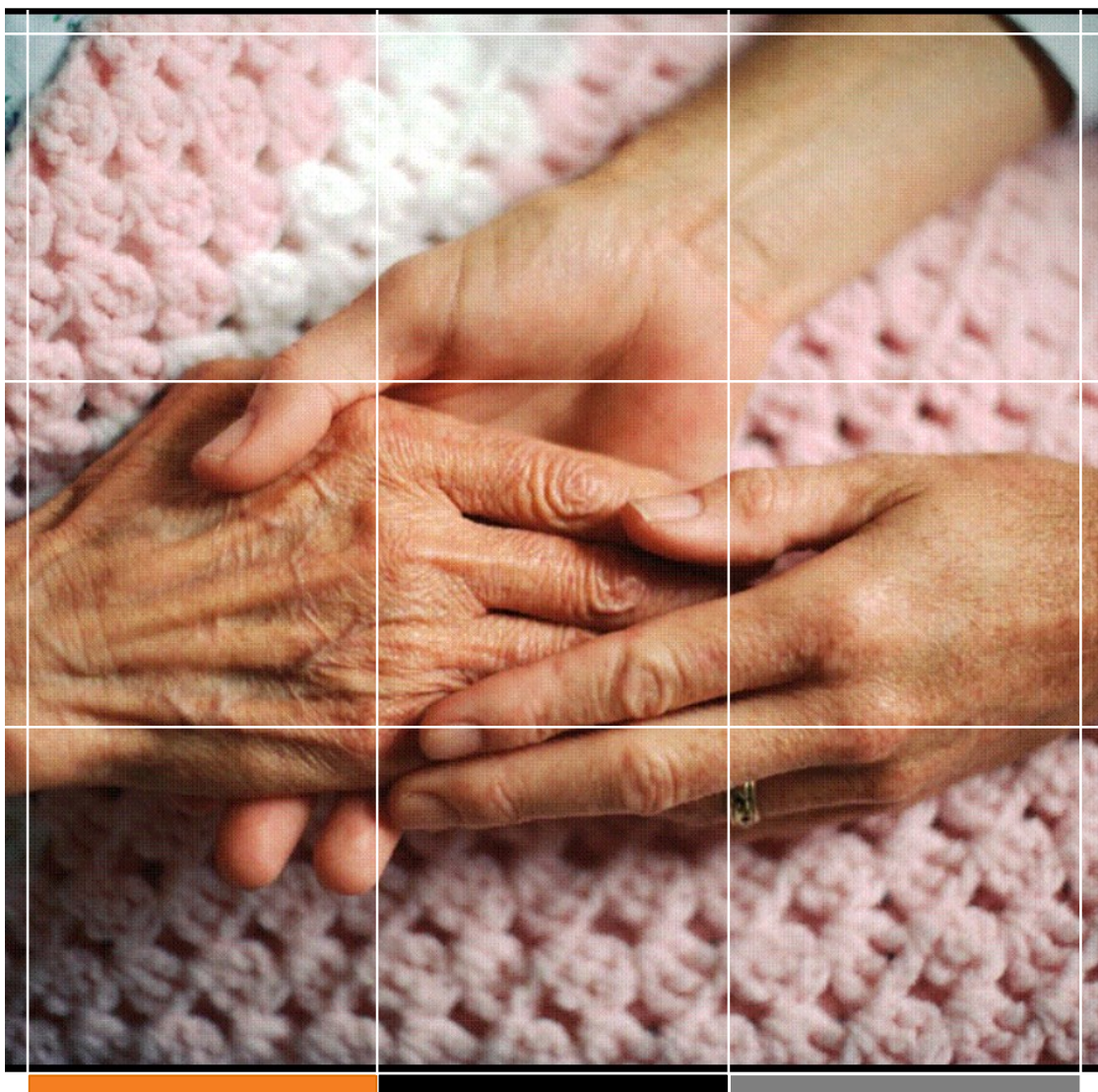

SKIVEKOMMUNE

De sidste levedøgn

Information til pårørende

Denne pjece giver information om de forandringer, man hyppigst ser de sidste døgn i et menneskes liv.

Pjecen er tænkt som et supplement til samtaler mellem den syge, familie og professionelle.

Der er hentet inspiration i en tilsvarende pjece -udarbejdet af Hospice Limfjord Skive

De sidste levedøgn

Når døden nærmer sig hos et alvorligt sygt menneske, opstår der ofte usikkerhed og spørgsmål hos de nærmeste.

Hvad kan man forvente i den sidste tid?

Hvilke tegn fortæller, at døden er nært forestående?

Lysten og behovet for mad og drikke mindskes

I takt med at den syge bliver mere afkræftet, bliver det anstrengende at spise og drikke. Derfor kan der være behov for, at den syge får hjælp til at indtage mad. Det er vigtigt at servere den mad, som han/hun har mest lyst til at få, og i mængder han/hun kan magte. Dette må have højere prioritet end ernæringsrigtig kost.

Senere kommer der et tidspunkt, hvor mad og drikke hverken er ønsket eller nødvendigt, da kroppen ikke længere kan drage nytte af det. Pårørende er ofte bekymrede for, om den syge tørster og har en forventning om, at kunstig væsketilførsel vil lindre. Det vil sjældent være nødvendigt, da den syge krop ikke kan udnytte væsken. Tværtimod kan kunstig væsketilførsel påføre den syge gener i form af væskeophobning og åndenød.

Det kan være svært at acceptere, at den syge holder op med at spise og drikke, også selvom vi ved, at han/hun er døende. Dette er imidlertid et fysisk tegn på, at den syge ikke vil få det bedre. Når den syge ikke længere kan spise og drikke, bliver slimhinderne i munden og på læberne ofte tørre. Det lindrer at få munden fugtet og læberne smurt.

Forandringer i vejrtrækningen

Mange syge oplever åndenød og åndedrætsbesvær, hvilket ofte giver anledning til frygt for at skulle dø med vejrtrækningsbesvær eller en fornemmelse af at blive kvalt.

Angst kan forværre åndenød. Der er mulighed for at lindre angst og åndenød med medicin. Samtidig er det af største betydning for tryghed og ro, at der er et andet menneske tæt ved. Tilstedeværelse af et andet menneske kan være en stor hjælp til at forebygge åndenød.

Åndenød kan give anledning til spørgsmål om, hvorvidt den syge har behov for iltbehandling. På trods af åndenøden behøver den syge sjældent ilttilførsel. En hensigtsmæssig stilling i sengen, et åbent vindue, en ventilator og ro omkring den syge er gavnlig.

I de sidste levetimer kan der forekomme en højlydt raslende vejrtrækning. Det skyldes sput og slim i luftvejene, fordi den syge ikke længere er i stand til at synke eller hoste op. Symptomet generer sjældent den syge som er bevidsthedssvækket, men det kan være ubehageligt for de pårørende. Stillingskift og medicinsk behandling vil hyppigt kunne lindre

Smerter

Alvorlig sygdom har ofte påført den syge mange smerter. Den syge og de pårørende kan være bekymrede for, at smerterne forværres uden mulighed for lindring den sidste tid. Moderne behandlingsmuligheder kan i langt de fleste tilfælde lindre. Smertestillende medicin har altid til formål at lindre og ikke at fremskynde døden.

Bevidsthedsændringer

En social tilbagetrækning fra omgivelserne foregår ofte, samtidig med at den syge bliver mere træt og sover en stor del af tiden. Den manglende interesse er en naturlig proces. Vær ikke skuffet, hvis der ikke er megen reaktion. Dette er et udtryk for, at den syge er afkræftet og ikke for manglende

påskønnelse af familiens omsorg. Oplevelsen af at være sammen, kan være til stor glæde for alle. At være sammen med et menneske, man kender, giver tryghed for den syge og dermed en følelse af, at ens liv har været betydningsfuldt, og at man vil blive husket.

I de sidste døgn kan den syge ind i mellem virke uklar og måske tale om hændelser eller personer, der hører fortiden til. Tidsfølelsen ophæves. Nogle gange taler den syge i vildelse for så igen at blive klar. Også i denne situation er ro og nærvær den bedste støtte. I sjældne tilfælde kan den syge blive urolig, rastløs og forpint, og der kan være behov for beroligende og afslappende medicin. Til sidst glider den syge over i bevidstløshed. Denne tilstand kan vare fra kort tid til flere dage.

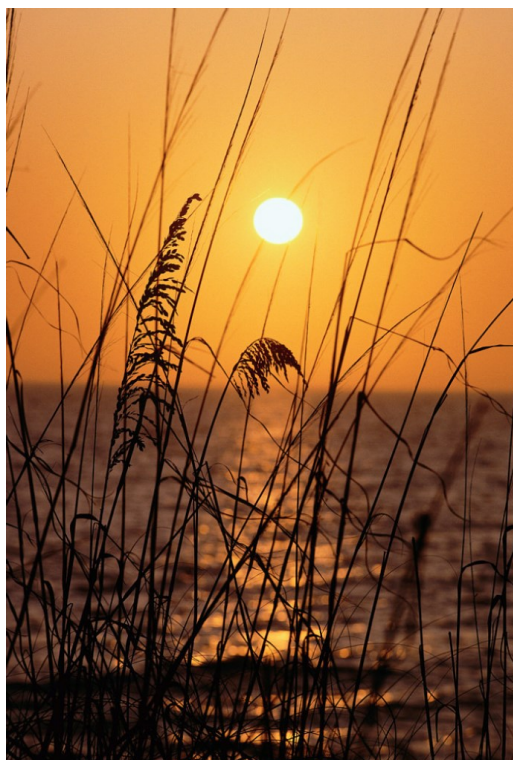

Når døden er tæt på, vil vejrtrækningsmønsteret ændre sig igen, og der kan opstå lange pauser mellem vejrtrækningerne. Den anstrengte vejrtrækning kan opleves værre for familien end den syge.

Den døendes hud bliver bleg og kølig. Særligt hænder og fødder kan blive kølige og huden kan føles blålig. På dette stadium vågner de fleste ikke op, men sover ind i døden. Det er et vanskeligt tidspunkt for de nærmeste, som skal sige farvel til et nærtstående familiemedlem eller en ven.

Det kan være svært at vide, hvad man skal sige til hinanden og at udholde stilheden i denne situation. Musik, højtlesning, sang eller andet, der har betydning for den syge, kan være meningsfyldt. Man mener, at hørelsen er den sidste sans, der forsvinder, så derfor er det af betydning fortsat at tale til den syge.

I skal være klar over, at hele personalet er her for at støtte og drage omsorg for jer i en tung og svær situation.

SKIVEKOMMUNE

Pleje & Visitation
Skive Kommune

Reservevej 25, plan 4
7800 Skive
Tlf.: 9915 6660

www.skive.dk

SKIVE.DK